יום ד', י"ב באדר ב' תשס"ה (23 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ב באדר ב'**, אנחנו מסיימים (כמעט) את **מסעינו החודשי** אל **חקר שבטי ישראל**. ל**רחל אמנו** היו שני בנים – **יוסף** ו**בנימין**. למניין שבטי ישראל, עולים שני בניו של יוסף – **מנשה** ו**אפרים** – לכלל 12 השבטים, במקום **יוסף** ו**לוי** (האחרון לא נמנה בתוך כלל ישראל לצורך אחוזה בארץ-ישראל). בחודש אדר הראשון, למדנו על **מנשה**, והחודש – גם הוא האחרון בלוח השנה –שבט **אפרים**.

"וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת... ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה ... ואת שם השני קרא אפרים, כי הפרני אלוקים בארץ עניי." [בראשית מ"א 52-50]
כאשר ירד יעקב אבינו מצרימה ונתוודע לנכדיו, קבע **"אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי"** [שם מ"ח 5] – כלומר, ייחשבו כשבטים לכל דבר, ויזכו בחלק בארץ-ישראל. לקראת פטירתו, ביקש יעקב לברך את נכדיו, והניח ידיו על ראשם לעשות כן. כאשר העיר לו יוסף כי הניח את יד ימינו על ראש אפרים ושמאלו על ראש מנשה, אף שמנשה הבכור, הגיב יעקב ואמר, **"ידעתי בני ידעתי, גם הוא [מנשה] יהיה לעם וגם הוא יגדל, ואולם אחיו הקטון יגדל ממנו וזרעו יהיה מלוא הגוים."** [שם שם י"ט] ופירש רש"י, "שעתיד יהושע לצאת ממנו שינחיל את הארץ, וילמד תורה לישראל." אפרים למד תורה אצל סבו, יעקב אבינו, והצטיין בענווה.
מבני אפרים יצאו ממצרים לארץ-ישראל **לפני** זמן הגאולה, ונהרגו שם בידי "אנשי גת הנולדים בארץ" [מסכת סנהדרין צ"ב:] אפרים אביהם התאבל עליהם ימים רבים, ומאז הפך המונח "בני אפרים" לכינוי **מקדימי הגאולה**. [אנציקלופדיה לבית ישראל]

בזמן ההתנחלות בארץ ירשו שבטי בני רחל: אפרים, מנשה ובנימין - את החלק המרכזי של שטח ההר שבין ירושלים לעמק יזרעאל. **בנימין** היה בחלק הדרומי, ו**אפרים** ו**מנשה** יותר צפוניים. שבט אפרים התנחל בהר שומרון. בנחלת אפרים נכללו ערים חשובות: **שילה** – ששימשה מרכז דתי של בירת השבטים בתקופת השופטים (**"כל ימי היות בית האלקים בשילה"**[שופטים יח 31]); **שכם** – בירת ממלכת ישראל (**"וילך רחבעם שכם, כי שכם בא כל ישראל להמליך אותו"** [מלכים_א י"ב 1]); **בית-אל** – שהיתה עיר מקדש (**"עולים אל האלקים בית אל"** [שמואל_א י' 3]); **תרצה** – בירתו של ירבעם בן-נבט, שהיה בן שבט אפרים, והמלך הראשון של ממלכת ישראל בזמן פילוג הממלכה (**"וישב בתרצה"** [מלכים_א ט"ו 21]); ו**שומרון** – שהיתה בירת ממלכת ישראל מימי המלך עומרי ובנו אחאב [שם שם 24].
בתקופת ההתנחלות והשופטים היה לשבט אפרים מעמד רם ביותר, ויצאו כמעט כל המנהיגים שהנהיגו את עם ישראל עד תקופת המלכים. **יהושע** ו**שמואל** צמחו מקרבו; אולם בראשית ימי המלוכה החלה הירידה במעמדו של השבט, וההגמוניה השבטית עברה לשבט **יהודה**. עם פילוג הממלכה שב אפרים ותופש מקום חשוב ביותר – **ירבעם בן נבט** הוא בן השבט.

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום רביעי בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', י"ב ב תשס"ה (23 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לאחר חורבן ממלכת שומרון ב- 722- [לפי מניינם וחשבונם], נותרו שרידי שבט אפרים בהר אפרים (שמכונה גם הר שומרון), ונטמעו והתבוללו עם התושבים הנוכריים שהביאו לאיזור מלכי אשור, ומהם צמחו ה**שומרונים-הכותים**. http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=4223

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום <u>רביעי</u> בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל